

og et snævert Rör med et Stempel til Vandets Sammentrykning. Man kunde formedelst denne Indretning nu sammentrykke Vandet ved en meget ringe Kraftanvendelse, og maale meget smaa Forandringer i Vandets Rum. For at maale den sammentrykkende Kraft, hvilket, formedelst Gnidningsmodstanden ved Stemplet ikke nöie nok kan skee umiddelbart, anbragtes i Vandbeholdningen en Aabning, hvori et snævert og stærkt Glasrör var indskruet. Dette var fyldt med Luft, som ved Störrelsen af sin Sammentrykning, i Følge den Mariottiske Lov, viiste Störrelsen af den trykkende Kraft. Ved dette Redskab fandt han at Vandets Sammentrykning virkeligen forholdt sig som Luftens, altsaa som de sammentrykkende Kræfter. Störrelsen af denne Sammentrykning var ved 12° efter Hundredeels-Thermometeret omtrent 0,00012 for et Tryk liig Atmosfærens, dog har Forf. foresat sig over dette Punkt endnu at fortsætte Forsøgene. Forf. har ogsaa udstrakt sin Kritik til Cantons Forsög og viist at en rigtig Vurdering af Varmens Indflydelse i samme, vilde give en større Sammentrykkelighed for Vandet end den som den engelske Physiker deraf har sluttet. Da *De la Place* har lagt de Cantonske Forsög til Grund ved sine Beregninger over Lydens Hastighed i Vandet, saa maa hans Bestemmelse herover berigtiges efter disse nyere Forsög.

I forrige Aar anmeldte vi foreløbigen en Afhandling af Professor Jacobsen, over hvis Indhold en Commission endnu anstillede sine Undersøgelser. Efter disses Tilendebringelse ere vi nu i Stand til at give en fuldstændigere Efterretning derom. Forf. havde allerede for adskillige Aar siden begyndt at anstille Undersøgelser over Venesystemet i Krybdyrene og Fuglene, og derover bekiendtgjort Adskilligt; men i den Afhandling, hvormod Talen her er, har han ikke blot forenet alt dette, men ogsaa berigtiget, og betydeligen ud-

videt sit Arbeide. Forf. har fundet at den største Deel af de Vener, som hos Mennesket og Pattedyrene gaae over til Huulaaresystemer, hos Krybdyrene og Fuglene gaaer over til Nyrenerne og Leveren. Portaarens Grene ere nemlig ikke indskrænkede til Fordöielsesredskaberne (*Viscera chylopoietica*) men udbreder sig tillige i Legemets bagerste Deel (Halen, Laarene o. s. v.) og optager derfra Vener, som i Mennesket ere Grene af Huulaaren. Denne Indretning i Krybdyrenes og Fuglenes Venesystemer har sine Forskielligheder i de forskiellige Dyrklasser. I *Batracierne* (Fröen), i *Saurierne* (Fiirbenet) og *Cheloniernerne* (Skildpadden) begynder Huulaaren indvortes i Bugen, fra Nyrenerne, med 2 til 5 stærke Sidegrene (*venæ renales internæ s. superiores*) og fra Kiönsdelene. Venerne fra Dyrenes Bagdeel, nemlig Laarvenen, Hoftevenen og Halevenen træde ikke i Forening med Huulaaren, men danne ved deres Indløb i Bekkenet to Hovedgrene. Den ene af disse, nemlig den nedre Nyrevene, som fremkommer af Halevenens og Hoftevenens Forening, böier sig fremad til Nyren og forgrener sig i dette Organ, ligesom Portaaren i Leveren: den anden Green dannes af Laarvenen og af Venerne fra *et for disse Dyr eendommeligt Organ* (*organon hypogastricum*) og søger enten hen mod Middellinien af Bugens forreste Flade, for der *at forene sig* (som hos Fröen) med sin Parrede fra Legemets modsatte Side, til *een enkelt Hovedgreen* (*vena abdominalis anterior*) der stiger op til Leveren, og træder ind i Portaarens Stamme (*truncus venæ portæ*): eller ingen saadan Forening finder Sted (f. Ex. hos Skildpadden) men Aarerne paa begge Sider gaae parallelt med hinanden hen til Leveren og Portaaren. Hos de fleste Krybdyr findes en betydelig Foreningsgreen mellem Laarvenen og Hoftevenen, saa at samtlige Vener fra Dyrenes Bagdeel ere i Sammenhæng baade med den nedre Nyrevene og med den forreste Bugvene. Hos *Ophidierne*, (Snogen) som ingen Been

følgelig heller ingen Laarvene have, danner Halevenen alene den nedre Nyrevene, men Bugvenen opstaaer fra *Organon hypogastricum* og fra Bugmusklerne. Ligeledes savnes i Snogen, fordi den ingen Been har, Foreningsgrenene mellem Laar- og Hoftevenen, og mellem Laar- og Nyrevenen, saa at begge Hovedgrene, saavel den nedre Nyrevene som den forreste Bugvene, i disse Dyr ere aldeles adskilte.

En lignende Indretning har ogsaa Forf. iagttaget hos Fuglene, dog med Afvigelser, fornemmeligen den, at en Deel af det Blod, der kommer fra Legemets bagre Deel umiddelbart føres til Huulaaren. Dette skeer derved, at Laarvenen, der ved sin Indtrædelse i Bekkenet deler sig i tre Grene, afgiver den mellemste af disse til Huulaaren, medens den överste umiddelbart gaaer over til Nyren, den nederste derimod, i Forening med Hoftevenen og Grene af Helligbeensvenen, danner den nedre Nyrevene, hvilken for störste Delen ligger skiult i Nyrens Substants.

Det eiendommelige Organ, som Forf. har fundet hos Reptilierne, bestaaer af en serös Hinde, med mange Aarer. Denne Hinde har Formen af en Blære, og er, i de Krybdyr hvis Hud er uden Skæl (*Batracierne*) forbunden med Endetarmen: I de med Skæl bedækkede Krybdyr (*Chelonierne*, *Saurierne*, *Ophidierne*) staaer Organet ikke i denne Forbindelse, men er opfyldt med Fidt. Forf. troer at denne Forskiällighed ikke hindrer os i at antage dette Organ for at være det samme i alle disse Dyr, og at den blot har sin Grund i Hudens ulige Respirationsevne. Denne Paastand ansaaes dog af Selskabets Commission som tvivlsom.

Efter alt dette deler sig da det fra Legemets bagre Deel komene Blod, i de omhandlede Dyr, i to Dele: den ene føres giennem den forreste Bugvene til Leveren, forener sig der med Portaaren, og tjener saaledes med til Galdens Udvikling: den anden Deel, som

kommer fra Hofte- og Halevenerne gaer til Nyren, og tiener efter Forf. Mening til Urinens Udskillelse. At Blodet fra Legemets bagre Deel gaer til Nyrerne, saaledes som det allerede er angivet, beviiser Forf. deraf, *a*) at den nedre Nyrevene i alle de heromhandlede Dyr, han har undersøgt, er i Sammenhæng med Hofte- og Halevenen, *b*) at samme Nyrevene tiltager i Störrelse eftersom den nærmer sig Nyren, og under sit Löb optager flere Grene, hvorimod dens Störrelse atter aftager, i Forhold som den afgiver Grene til Nyren, *c*) at den forgrener sig saa fiint i Nyren at ingen umiddelbar Forening mellem den og de övre Nyre vener eller Huulaaren kan opdages, *d*) at man endog i de Dyr hvori Foreningen mellem Bugvenen og den nedre Nyrevene er nöiagtigst, ved Underbinding af Bugaaren kan standse Blodets Löb fra de bagre Extremiteter til Leveren, uden at Blodet alligevel standses i Laar- og Hoftevenerne; hvoraf da følger at den maa finde Aflöb giennem den nedre Nyrevenes Forgreninger i Nyren. *e*) Endeligen at der gives Dyr, f. Ex. Snogen, hvor den forreste Bugvene og den nedre Nyrevene ere aldeles uden Samqvem, saa at der for Blodets Löb fra Legemets bagre Deel, i disse Dyr, ingen anden Vei findes, end giennem Nyrevenen.

At dette saaledes til Nyrerne förte Blod, tiener til Urinens Udskilning, søger Forf. at bevise af disse Veners Udbredelse og sine Forgrening i Nyrerne, af Nyrearteriens ringe Störrelse, der synes utilstrækkelig til Urinens Udskilning i disse Dyr, og af Venernes der til passende Störrelse; hvortil kommer, at de til Leveren gaaende Vener give et Exempel paa en saadan Virksomhed i Venerne, ved Galdens Udskilning.

Denne Nyrevenen tillagte Virkning, fandt Selskabets Commission dog tvivlsom, da man ikke af Nyrearteriernes ringe Störrelse kan slutte deres Utilstrækkelighed til Urinens Udvikling, uden at

vide Mængden af Urinen hos de forskiellige Dyr, at man ikke fra Størrelsen af et Secretionsorgan altid kan slutte til Mængden af den Vædske det kan udskille, at Urinens Udskilning hos Mennesket og Pattedyrene skeer ved Arterier, medens Galdens skeer ved Vener, og at endeligen Urinens og Galdens Natur ere hinanden saa modsatte, denne overveiende brændbar, hiin overveiende iltig (surstoffholdig), at man ikke letteligen kunde formode at deres Oprindelse skulde have en høi Grad af Liighed.

I øvrigt billigede Commissionen Afhandlingen, og fandt at Forf. ved de deri meddeelte anatomiske Undersøgelser og Forsøg, havde dels berigtiget, dels beriget Zootomien, og derved aabnet en viid Mark for skiønne biologiske Anskuelser, der turde være af Vigtighed for Menneskets Pathologie.

I Følge denne Commissionens Beretning, besluttede Selskabet at optage den af Prof. *Jacobsen* indsendte Afhandling i sine Skrifter.

I en til Selskabet indsendt Afhandling, er der givet Efterrretning om Grindefangsten paa Færøerne, tilligemed Bidrag til Grindens Naturhistorie.

Forfatteren, som i Sommeren 1817 gjorde en botanisk Reise til Færøerne, blev under sit Ophold paa disse Öer tilfældigviis Öievidne til en Grindefangst, og da han ved denne Leilighed opskrev adskillige Bemærkninger, henhørende til dette Dyrs Naturhistorie, og tillige paa Stedet forfærdigede en Tegning deraf, blev han derved sat i Stand til at give en mere fuldstændig og nøiagtig Oplysning, end hidtil havdes, om dette for Færøeboerne vigtige Dyr. Vel findes Grinden omtalt af adskillige Forfattere, saasom Debes, Svabo og Landt, og kan altsaa ikke egentligen ansees for ubekjendt; men formedelst de hidtil havde ufuldstændige og tildeels urigtige Beskrivelser har det ikke været Systematikerne mueligt, at anvise dette Dyr sin